



**Rvperti Ab-||batis Tvitiensis, Svmmi Disertissi=||miq[ue]
Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII.
prophetas mino-||res, Commentariorum Libri XXXII**

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. I. Onus verbi domini super Jsrahel in manu Malachię.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

IN MALACH PROPHE CA¹. I. FO. CCCXVI.

PROLOGVS IN MALACHIAM

PROPHE TAM.

Malachiā ultimū duodecimū prophetarū Hæbrei Esdrā æstimat sacerdotem, quia omnia quae in libro illius cōtinēti, etiā hic ppheta cōmemorat, & ppter ea titulū uō habere, quia liber iste p titulo sit. Igitur & Malachias. i. Esdras post Aggæū & Zachariā, qui pphetaueſt sub Dario credēdus ē. Hinc de abieſcio ne iudæorū, et uocatōe gentiū: nō ē (ingr) mihi uoluntas in uobis dicit dñs exer citū, & munus nō accipitā de manu uestra, ab ortu eī solis usq ad occasum magnū est no men meū in gentibus, & in omni loco sanctificat oblatio munda. Itaq qm̄ Esdras Propheta erat, qm̄ idem est q & Malachias, nō mirū qd in libro eius, uidelicet Esdræ ita legimus. Ac cesserūt ad me principes, dicentes: Tulerūt sacerdotes & Leuitæ de filiabus populoꝝ terraꝝ, & de filiis suis & cōmiserunt semen sanctū cum populis terrag. Cūq audifsem (inquit) ser monē istū, scidi palliū meū & tunicaꝝ & euelli capillos capitū mei & barbaꝝ, & sedi mcerens, & cetera. Nimir qm̄ (ut iam dictū est) Propheta erat, nō dubiū, quin ppheticō spiritu intellexi, cuius uel quāti mali præfigiū illa trāſgressio fuerit, qd ubi post captiuitatibꝫ absolutionē templū reædificatū est, talis in Iuda siue in Israhel præuariatio reperta est. Inde nobis pleni userit dicendū, ubi in hoc ppheticā suā libro dicit: Transgressus est Iudas, & abominatione fa Malach. 2 cta est in Israhel, & in Hierusalem: quia cōtaminauit Iudas sanctificationē dñi quā dilexit & habuit filiā dei alieni. Adīs dō sancte spūs, qui p os, pphetaꝝ locutus es, ut consummatio in Inuocatio. duodecim ppheticō opulculo, tandem nos exigui inter filios Leui, quos dñi uenies ad templū sanctū suū cōflabit quasi aurū, & quasi argentū, offeramus tibi sacrificia laudū, pla ceatq tibi sacrificium nostrū, sicut illorum sacrificium, sicut dies seculi, & sicut anni antiqui, de quibus suo loco dicendum erit.

SURPERTI ABBATIS

TVITIENSIS IN MALACHIA M PROPHE TAM

COMMENTARIORVM LIBER VNICVS.

Mūs verbi domini super Israhel in manu Malachię. Onus, id est gra Onus contra uisitatiū iudicij pōdus ista suplitio pollicet, qd uidelicet scdm, pphetiā hāc in Israhelos felix Iudaicus populus, similiter ut Cain, qui Abel frātē suū occidit, septēpli cireatu obnoxius, septēpliciter puniendus. i. incorrigibilis pmanēdo, intermi nabilē irā dei foret subiturus. Numero nāc septenario, q tam apud ecclesiastis Septēpli numerus cos q apud Ethnicos philosophos mas, i. fortis dicitur, insolubilisq habet, & eo plerūq unius veritas significat, numero (iniquā) septenario peccatum rebellionis, & duritia ceruicis eius in hac ppheta designat. ¶ Ipsas uices hic iam pstringere libet. Primo sic alloquitur. Dilexi uos dñs. Atilli pcamiter. In quo dilexisti nos? Deinde scdō: Despicit's nomē meū. Statimq illi: In quo despexit' nomen tuū? Deinde tertio: Offertis sup altare meū panē pollutū. At illi: In q polluit' misteriū? Deinde quarto: Laborare fecistis dñm in sermonibꝫ ueſtris. At hæc illi: In quo eū fecimus laborare? Deinde quinto: Reuertimini ad me, & reuertar ad uos dicit dñs. Statimq illi: In quo reuertemur? Quasi uero nō audissent, qd dicebat, recessisti à legitimi misericordiis, & nō custodisti. Deinde sexto: Si affligit homo deū, quia uos cōfigistis me. At illi: In quo cōfigimus? Deinde septimo: In ualuerunt sup me uerba uestra dicit dñs. At illi: Quid locutis sumus contra te? Ita septies conuerti, & de septē reatus sui capitulī redarguti, se pties excusserūt certiūcē durā, nullā reddēdo uoce cōfessionis, sed in omnibus horrōre spiran do ppetue rebellionis. Per hæc (ut supra iam dīctū est) pœna eorū significat interminabilis, quia culpa septēplex. i. incorrigibilis est, atq idcirco insolubilis (ut dīctū est) scdm exemplū Peccatum Cain septēplex & irremissibile. Gene. 4

COMMENTARIVPER ABBA LIB

debuit, deo obtulit, sed non recte diuisit, quia rem suam offerēs, semetipsum sibi retinuit, cor
suum deo nō praebevit. Secundū fuit, qđ fratri recte offerenti, & recte diuidenti inuidit. Tertiū,
quod dolose egit, dicens: Egregiamur, fratres. Quartum, quod interfecit. Quintum, quod
procaciter negavit, dicens: Nelcio. Nunquid custos fratris mei sum ego? Sextum, quod des-
peravit, maior est iniquitas mea, qđ ut ueniam merear. Septimū, quod nec clama-
tus peccantia egit: sed usq; in finem cor impenitentis habuit. ¶ Lamech, qui occidi illum,
se & illum pulchre discernit, dū reatum suū confites, & dices: Occidi uirū iu uulnus meū, &
adolescentulum in liuorem meū, eundem Cain & uirum propter ætatem, & adolescentulum
nominans ppter stultitiam protinus dicit: Septies ultio dabatur de Cain, de Lamech uero se-
ptuages septies. Quod est dicere: Cain sicut peccatum perpetuum, & incorrigibile fuit, ita po-
ena interminabilis erit secundū significationē numeri septenarij, qui insolubilis ē, & prater uni-
tates in alias partes æquas nō p̄t diuidi. Lamech uero sicut peccatum terminabile est siueres
missibile, cōfitetur em in occidendo uulnus suū, & agnoscit liuorem suū, ita & pena solubi-
lis erit secundū significationē numeri septuagesimi septimi qui solubilis est, quia prater uni-
tates etiā in alias diuidit æquas partes. Habet em septies undecim, undecies septē. Porro dīs
dixerat: qui occiderit Cain septuplū punietur. Quod ne cōtrariū putetur ei qđ dicitur: Et de
Lamech uero se- septuages septies. Sciendū est, quia & hic ubi dñs dicit: Septuplū punietur, et
alias, ubi cunq; loquitur qui hoc uel illud fecerit, morte moriat, subaudire oportet, nisi penitē-
tiam egerit. Hoc aut̄ hic subaudiri nō ualeat, ubi dixit Lamech, septies ultio dabatur de Cain,
quia cū hæc diceret, iam tunc occisus Cain penitentia tēpus perdidit. ¶ Igitur onus uero
bi dñi super Israhel in manu Malachijæ, i. grauiissimū iudicium uerbi dñi sup conceptores eius
Iudeos continet in hoc opere, in hac scriptuta Malachijæ, qđ interpretat angelus nesus. Est
em angelus, i. nuncius dñi. Sciendumq; qđ postq; abductus est in captivitate Israhel, i. dece-
tribus indifferentur pristino nomine, & duæ tribus Iudas & Benjamin appellantur Israhel.
¶ Dilexi uos dicit dñs. Et diristi: In quo dilexisti nos? Nonne frater erat Elau
Jacob dicit dominus, & dilexi Jacob. Elau odio habui. IScientibus uel scire nolēti-
bus ueritatē, perspicuū est qđ uere Iacob, & genu eius dilexerit dñs. Etenim ista dilectio quā
dicit: & dilexi Iacob, Elau aut̄ odio habui, de fructu suo cognoscitur. Quid multa comemo-
rem? De genere eius Christū nasci, fecit dilectio dñi. Cum fuisset Elau primogenitus, non
illi, sed iuniori benedictionē istā cupiuit. Seruant tibi populi, & adorēte tribus. Esto dñs fra-
trum tuorum, & incuruent ante te filii matris tuae: Qui maledixerit tibi, sit ille male dictus, & qđ
benedixerit tibi, benedictōibus repleat. Benedictio hæc in Christo completerur. Qui nesciat
etiā Prophetas, & sanctos uel iustos in numeros de illo genere progenitos, & in hoc appare-
re fructū dilectiōis qua dilexit Iacob? Ego sum, ait ipse apud aliu, p̄phetā, qđ ascēdere uos fecit
de terra Aegypti, & eduxi uos in deserto quadraginta annis, ut possideretis terrā Amorreū,
& suscitauit de filiis uestris Prophetas, & de iuuenib; uestris Nazarēos. Nonne hic ē multus
dilectionis fructus, multitudo Prophetarū, exercitus Nazarēorū, i. sanctorū, & ipse Christus
sanctus sanctorū? Ap̄plus hoc nescire nos nō uult, dicens: quod eoz adoptio est filiorū, & glo-
ria & testamentū & legislatio, & obsequiū & promissa, quo patres ex qbus Christus secu-
dum carnē, qui est super oia deus benedictus in secula, Amen. ¶ Si istis cōparestis, qui de
Esaū natū sunt, & hereditatē eius quā in hoc seculo potens hereditatē aut̄. Nonne haereditas eius
ueraciter solitudo sive desertū, & geminata eius dracones deserti sunt? Bñ ergo prius dicit
¶ Et posui Seīr montes eius in solitudinē, & hereditatē eius in dracones deserti. Nam ut secundū literā ita factū fuerit, notū nō habemus à scripturis, uidelicet, qđ lumen
sic destruēta fuerit, ut montes eius in solitudinē sempiternā, & hereditas in dracones deserti
cōredita sit. Vnde & loquitur adhuc. ¶ Quod si dixerit Idumea, destruci sumus, sed re-
uertentes edificabimus, quē deserta sunt. Hęc dicit dominus exercitum: Illigili
est dominus uosq; in eternū, & oculi vestri videbunt, & vos dicens, magnificetur
dominus super terruinum Israhel. Sicut iam dictū est, hoc ex scripturis, ut literatione
factū esse cōprobari nō p̄t, sed scdm spiritū uerū est, scdm spiritualē grām manifesta est, ga-
magnificatus est sup terminū Israhel, & in cōparationē magnificētū eius, quā supra dīs

Peccatum La-
mech remissi-
bile

Malachias

Israhel.

Deus dilexit
Iacob.
Gene. 27

Amos. 2.

Rom. 9

Deus non sic
dilexit Elau.

IN MALACH. PROP. CAP. I. FO. CCXXXVII.

mus, & Idumaea & omnis terrenitas cœlesti gratia, in qua dilectus est Jacob contraria, destruenda & destruenda est. Et isti (aut dñs) adificabut & ego destruā, & vocabunt tertiini impietas & ppflis cui iatus est dñs usq; in æternū. ¶ Vix hæc oia quæ iam diximus spiritualibus In gratiæ Deo
na Jacob, & generi eius collata, carnibus ludæis, cora quos hæc ppfecta texit, pñhilo
sunt, & peccater dicunt, in quo dilexisti nos? Nimirum sicut Psalmista loquitur: & in iracundia Psalm. 34.
terre loquètes dolos cogitabat, irati sunt & irascunt propter terræ quam pdiderunt, & de qua in
cœs gentes captiui abducti sunt, nec reputant sibi ob suu hoc etenisse peccatum, ut cōsistentes
culpæ, cum uenia cœlestē recipiat grām, sed in iracundia dicunt. In quo dilexisti nos? Quod
est dicere: Falsum ē, nō dilexisti nos. Et dñs deinde loquitur. L Filius honorat patrem, & ser-
uus dominum suum. Si ergo pater ego sum ubi est honor meus, & si dominus ego
sum, ubi est tuus meus? Oportuna plane cōmemoratio cōtra illos qui patrī dicēti dilexi
uos, tanq; procaciter obiecerunt, in quo dilexisti nos? Est ergo sensus: Flagellante patre ho-
norat filius, recipiendo disciplinā eius. Ego flagellauis flagellatōe, quali pater filios flagel-
lare cōsuevit, quæadmodū Sapientia dicit: flagellat autem filium quem recipit. Flagellatio hæc est
temporalia quia in hoc seculo flagellamini, à Romanis excidiū passi, & ubiq; terraq; captiui.
Disciplinā hanc uos obiçitis, nec me honoratis, ut treuā confiteamini, & penitentia agatis.
Ergo filii nō estis, ergo adulteri & nō filii estis, quia extra disciplinā estis, animo rebelli, odio
crudeli, item seruus honorat dñm suū, timendo cōminantem illum. Ergo quoniam non estis
filii, quoniam disciplinam abiçitis, id est propter temporalem afflictionem non resipiscitis,
tanq; seruus cōminor uobis poenam sempiternam, gehennam ignis, nec saltē propter hoc time-
tes poenitemini. Ergo nec saltem seruī estis. Nō filii, sed adulteri, non seruī sed inimici estis.
L Bicit dominus exercituum ad vos o sacerdotes, qui despiciatis nōmē meum. Et
dixistis In quo despicerim⁹ nōmē tuum? Offertis super altare meum panem pollutum. L
Dominus exercituum, cuius nomen sacerdotes ludorum hodie despiciunt, unde & dicit, qui
despicitis nōmē meum, dñs deus est pater omnipotēs, cuius nomen est ut inuocamus, deus
& pater dñi nostri Iesu Christi, illi despiciunt. Procaciter interrogatib⁹ illis, in quo despici-
mis nōmē tuum? offertis aī super altare meum panem pollutum. Vere ex quo in festiū
tate azymo, interfecisti Christi, ex eo ò uos ludæi offertis panem pollutū. Extunc omnis
quem offertis, panis uester pollutus est, omne qđ offertis, nō sacrificiū, sed sacrilegiū: omne
(inquit) qđ offertis, pollutū & immundū est. L Et dicitis in quo polluitis te? In eo qđ
dicatis: Mensa domini despacta est. Quæ est hodie mensa dñi, nisi sacramentū corpo Mensa dñi sa-
ris & sanguinis dñi, sacrificiū panis & uini? Nimirum talis mensa domini uobis dñi Iudæi despice criticiū cor-
de et quia non sunt ibi carnes taurorum, & sanguis uitorum & cætera huiusmodi. Propter poris & sans
per hoc despacta est uobis illa, quæ veraciter dicitur & est mensa domini, quia tauri nō sunt sanguis Christi.
ibī nō est hircus, aut uitulus illuc, quis aut columba, siue turtur non sacrificatur ibi. Sed dico,
L Si offeratis cæcum ad immolandum, nōne malum ē? Et si offeratis claudū & lan-
guidū, nōne malum ē? Offer illud duci tuo, si placuerit ei, aut si suscepit faciē tuā
dicti dñs exercitū. Sine dubio cæcū, claudū, & languidū ad immolandū offerre, si uos Leuit. 22
interrogem an malū sit, respondetis, malum est, non solū, quia ratio p̄ræsto est, ueretia quia
lex prohibet. Est aut cæcū, claudū, & languidū omne qđ brutū est in cōparatōe hominis, qui
rationalis est. Quanto magis in cōparatōe Christi, qui & homo & deus est, qđ dei uirtus & de-
sapia est. Male ergo dicitis, mēsa domini despacta est. Mensam illā despiciētes, in qua sacri- 1. Corint. 10
ficiū corpus & sanguis Christi est. Potius uestrū sacrificiū despicibile ē, quia sicut iā dictū ē
cæcū, claudū & languidū est. Istud aut sacrificiū, qđ despiciens in mensa domini, propter exi-
guitatē eius, qđ uidet panis & uini, & uidet & bene graditur, & sanū est. Offer (inquit) illud, of-
fer cæcū, claudū, & languidū duci tuo, & experire si placuerit ei, aut si suscepit faciē tuam,
dicit dominus exercitū. Nimirum nō placebit, nō suscipiet illud, iñdū iniuriam sibi faciat re-
putabit. Quare profecto quia cum haberis in promptu, & offerre possis illud quod & uis-
der, & bene graditur, & sanum est, illud obtulisti quod cæcum, & claudum, quod langu-
idum ē. Sic profecto cum in promptu sit, quod possis offerre sacrificium ualens ad remissio-
nem peccatorum, scilicet, Christi corpus & sanguinem uerū, iniuriam mihi facis offerendo
pecus brutū, dicit dñs exercitū. L Et nūc deprecamini uultum domini, ut miserear ue-

Proter. 3
Hebr. 12.

Iudæi nec filii
nec serui, sed
inimici dei
sunt.

Quod despici-
unt Iudæi no-
men dei

Leuit. 22

COMMENTA RUPER ABBAI LIB I

stri, de manu eis uestra factum ē hoc, si quō suscipiat facies uestras, dicit dominus exercituum. Acto. 2.

Hoc est, qd & Petrus in Actibus Apolor̄ dixit eis: Viri ista helita audite uerba haec; Iesum Nazarenū uirū approbatū in uobis, & cetera uic̄ p̄cenitētiā agite, & salvamini à generatōe ista praua. De manu eīm̄ (ingr̄) uestra factū est hoc, uidelicet qd nō solūm̄ cā

cū uel claudū aut languidū: uegetiā latrone seditiosum, & homicidū obtulistris, ga Barraban ppter honorē dici festi uitæ donastis; Iesum uero authorē uitæ interfecisti. Dep̄camini uel

tum dñi, ut misereat uestrī. Mat. 27. Quis est in vobis qui claudat ostia & incēdat altare meū gratuito? Esaie. 5. Nō est mibi voluntas in vobis dicit dominus exercituum, & mun̄ nō suscipia de manu v̄ra. Ab ortu eīm̄ solis v̄sq; ad occasum, magnū est nōmē meū in gētib⁹ dicit dominus exercituum, & in oī loco sacrificatur & offertur nōmīnī meo oblatione manda, qd magnū nōmē meū in gētib⁹ dicit dominus exercituum, & vos polluitis illud in eo qd dicitis, mēla domini cotaminata ē, & quod supponitur contēptibile est cum igni qui illud deuorat, & dixistis: ecce de labore, & exufflastis illud dicit dominus exercituum. Hier. 7. Manifestissima de reprobatione sacerdotiū iudaici p̄phetia est, cū exprobatione auaritiae cū dicit. Quis est in uobis qd claudat ostia, & incēdat altare meū gratuito? Omnia (inquit) lucrīcā facitis, & ne illud qdem qd exigū est, ut est ostia claudere, ignē altaris incēdere hue afflare, gratuito facitis, ad mercedē tpale semp̄ hiātes, uacui à dilectōe dei. Nō ē mibi (ingr̄) uolūtas in uobis, imd sicut p alii, p̄phetā dixi: Nunq̄ quāsiū hæc de manib⁹ uestris. Holocausta arietū, & adip̄ pinguiū, & sanguinē uitulō & agnō & hircō & nolui. Itē per alium p̄phetā dixit Holocaustomata uestra, addite uictimis uestris, & comedite carnes, quan non sum locutus cū patribus uestris, & nō praecepī eis in die qua eduxi eos de terra Aegypti, de uerbo holocaustomati & uictimar, sed hoc uerbū p̄cepī eis, dices: Audite uocēmā & ambulate in omni uia quā mādaui uobis. Quāto magis nūc minus suscipiam de manu uestra, qd manus uestræ plenæ sunt sanguine; Planè nō suscipiā, imd auertā oculos meos à uobis. Incensum uestrū abominatio est mihi. Neomeniā & sabbatū, & festivitatis alias non ferā, nisi qui sunt cætus uestris. Calēdas uestras & solēnitates uestras odituit anima mea. Facta sunt mihi molestia. Laborauis sustinēs, subaudiſ p annos quadragintaduos. Vix tādius sustinere potui, & differre qd oportebat fieri. s. ut Romani ueniret, & tolleret ufrm & locū & gētē. Nō sūcipiā mun̄ uestrū: sed & reiecto meūris uī nullū ifert noi meo dānū. Ab ortu eīm̄ solis usq; ad occasum magnū est nōmē meū in gētib⁹, & in oī loco sacrificat & offert nōmē meo oblatione māda. Nō enim solus Hierosolymis mihi est locus ubi oporteat adorare, sed in omni loco ueriaratores adorabūt patre in spū & ueritate. Psal. 57. Et offert ut noi meo oblatione māda, oblationē paris panis & uini, facsim corporis & sanguinis redēptoris sui. Hæc oblatio sic est māda, ut exterius nullū habeat cruaris horrōe. Et interius hue inuisibilē mādet cruentā oī specati pollutionē. Itaq; in gētib⁹ talē oblationē offeretib⁹, magnū est nōmē meū: uos aut quōdam meus pp̄lus peculiaris polluitis illud, & cōpleat illud. Populus quē nō cognoui ferunt mihi, in auditu auris obedivit mihi: Filij alieni mentiti sunt mihi, filij alieni inuerterati, & claudicauerūt & semitis suis. In eo polluitis nōmē meū, qd cū fit oblatio māda, & emidans oīa delicta. Vos dicitis, mēla dñi cōtaminata ē, & qd supponit contēptibile ē, cū igni illud deuorat, uidelicet qd cōmemorationē fit passiōis & mortis dñi, quē uos occiditis, cū signaculo crucis, in qua uos illū suspēdistis. Vñ & ip̄m signaculū execramini, & torquemini conscientia crudeli, dicitis in cordibus uestris, cōtaminata ē ēstā quā dicitur mēlam dñi, & qd supponit contēptibile ēē dicitis, nūm̄ quā carnē eiusmodi, qles offerre uos & comedere cōsueuistis, addentes, ut p alii, p̄phetā dicitū est, holocaustomata uestra uictimis uestris. Simil cū dicit uobis: ignē huius mēlae dñi, ignē ēē inuisibilē, ignē spū sancti, contēptibile hoc ē uobis, quā nō apparet inuisibiliter, nec deuorat sacrificiū corporeus ignis. Et dixistis: Ecce de labore, Dixistis (ingr̄) hoc, & dicitis in cordib⁹ uestris, qd totū ministeriū mēlae dñi, qd celebratū conscientia uestræ. Proinde exufflastis. i. blasphemastiis illud nequissimo statu magne inuidia, magna iracūdias. Nescio quō ex libro Esdras possit intelligi, qd scdm̄ hāc literā uerius de Babylone pp̄lus, minorē putauerit ēē cultū religiōis, ga ornatus tēpli deerat, & qd supponerbat, idcirco esse pollutū, quoniā altare tantū fortuitis & impolitis lapidibus erat extinctū,

In quos hæc
p̄phetia scri-
pta est

IN MALACH. PROP. CAP. I. Fo. CCXXXVIII.

absq; templo, absq; urbis ædificijs, absq; extreptione murorū, & qđ ppter paupertatē mūraturāt atq; inviti offerētes dixerūt. Ecce de labore, Nāibitaliter scriptū est, q; sp̄te ob; tulerūt in domū dñi ad extruendā eā in loco suo, & scdm uires suas dederūt, & q; a cōgregatus est populus quasi uir unus, & edificauerūt altare dei Israhel, ut offerēt in eo holocausto mata, sicut scriptū est in lege Moysi uiri dei, & q; cōcinebat in hymnis & cōfessiōe dñō quoniam bonus, quoniam in æternū mischia eius: omnis quoq; populus uociferabatur clamore magno laudādo dominū. Num ergo illius téporis Iudei tali fuerūt digni exprobratiōes?

Sed uos dū sacerdotes, & pōtifices téporis pessimi, qbus iuxta prophetā aliuj. V; q; separati fuistis in diem malū, & appropinquatis solio iniquitatis, uos (iniquā) sermo Amos. 6. iste puit, q; sermo propheticus est, & enūciabat de futuris, dū hæc loqueretur iste angel⁹ iste nūcū dñi. Proinde audiamus quid adhuc dicat. *L* Et intulisti de rapinis claudū, & languidū & intulisti munus. M̄nqid suscipiā illud de manu vestra dicit dñs exercitū. Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculū, & uotum faciēs immolat debile domino, quia rex magnus ego, dicit dominus exercitū, & nomē meum terribile in gentibus. Et nunc ad vos mandatum hoc o sacerdotes. Si no CAP. II.

Inueritis audire, & si nolueritis ponere super cor, vt detis gloriam nomini meo (ait dominus exercitū, m̄trā in vobis cōestate, & maledicā benedictiōibus vestris) maledicā illis quoniam non posuistis super cor. Ecce ego proiecī vobis brachiū, & dispergā sup vultū vestrum stercus solennitatum vestrarū & assūmet vos secum. Ad uos (inquit) mandatū dū sacerdotes qui dormū patris, quæ debuit esse domus orationis, fecistis speluncam latronū, & inde, id est de latrociniō uestro, de rapinis quas de populo rapiebatis, boues, & oves, & columbas & cāterā, quæ oblata erant, uendendo his qui de longe uenerant & qđ offerrent nō habebāt, ad uos (iniquā) mandatū hoc. Quia sic faciō profecto intulisti de rapinis claudū & languidū, id est intulisti munus omni cōceptu

dignū, nāqd suscipiā illud de manu uestra dicit dñs. Imō dicam, Maledictus dolosus q; habet in grege suo masculū, & uotū faciens debile immolat dñs. Quis est q; habet masculū in Maledicti sa, cōdōces lū, dñorum. gregi suo, & debile offert, & debile immolat domino, nī uos dū sacerdotes ludac̄e p̄fidiae qui habetis Christū incarnatū iam de genere uestro, et adhuc brutū pecus cōtendit offert. Hebr. 9.

re domino. Maledicti estis dōloſi, qui illū uenisse sc̄tētes, uos sc̄re dissimulatis, q; iā uenire, & non qualēcūq; claudū, aut languidū, nō qualecūq; debile, qđ est omne pecus brutū Psalm. 49 peccati, & deinde nūq; masculū illum pro honore quasi domini, secundū cōsuetudinē diei festi, & deinde nūq; masculū illum gregis electi, dominū offerre uoluitis, potius brutū

peccati, & deinde nūq; placeat illi, quasi carnes tauroū manducare & sanguinē hircorū posse uelit. Bene est quod ip̄e rex magnus dominus exercitū nomen suū terrible faciens in ḡtibus quoniam noluitis audire, quoniam noluitis ponere super cor ueritatē, sed opposuitis claritati eius p̄fidiae uelamen, & non dedistis nomini eius gloriā & honore, misit in uobis Egafatē, mādando nubibus suis, ne pluant super uos imbrēm, sicut nunc paret, quia neq; propheticam neq; quamlibet aliam habetis gratiam cōcelestē, & maledixit benedictionis. Hiere. 7. bus uestris, & iterum maledixit illis, id est, iuxta prophetā aliū dupli cōtritione uos cōtritū, ut nō solū Romani tollerēt uestrū & locū & gentē, uerū etiam maligni spiritus animaū

afferrēt, iuxta illud Psalmistæ ueriloquiu. Tradetur in manus gladij, partes vulpiū erūt. Bene omnino proiecī uo (iniquā) & iustæ maledixit benedictionibus uestris, qm̄ uos benedictionibus eius maledicere uoluitis, & maledixit quantū potuitis. Nā q; sp̄us sanctus, qui est ipsa benedictio patrocinām̄ legi dicens, q; maledictus est à deo qui pendet in ligno, & dānatione patibuli Psalm. 17 Deut. 24. dñi, dixerat in Psalmos. Benedictus qui uenturus est in noīe dñi, uos assūmp̄tis quasi patrocinū legis dicens, q; maledictus est à deo qui pendet in ligno, & dānatione patibuli

maledictū uoluitis facere illū, q; uenerat benedictus in noīe dñi. Bene omnino proiecī uo bis brachiū, & dispergā sup vultū uestrū stercus solēnitatū uestrarū, & assūmet uos (ait) ster- cus illud secum. Nam quia brachiū, id est, armenū dextrū bruti pecoris, qđ ex lege uobis fieri, secundā ceremonias legis solum habere uoluitis, & fortissimū brachiū domini Christi filii dei iacebitis & conceptui habuistis. Recte brachiū eiusmōi uobis tāq; canibus pro- ficit, ne saltē intus in Hierosolymis porrigeretur uobis, sed foris piectū uix assequi & rode re possitis